

Asiakasmaksulain soveltamisohje 1.5.2022 alkaen Vanhuspalvelut

KOTIHOITO	2
1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT	2
2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET	3
3. ASIAKASMAKSUN MÄÄRITTÄMINEN.....	3
4. PALVELUN KESKEYTYS	5
PALVELUASUMINEN	6
1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT	6
2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET	7
3. ASIAKASMAKSUN MÄÄRITTÄMINEN.....	8
4. PALVELUN KESKEYTYS	10
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN, LAITOSHOITO JA PITKÄAIKAINEN PERHEHOITO	11
1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT	11
2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET	13
3. PALVELUN KESKEYTYS	14
TULOTIETOJEN TOIMITTAMINEN	15
TULOTIETOJEN SAANTIOIKEUS	16
OIKAISUVAATIMUS	16
TAKAISINPERINTÄ	17
HARKINTAAN PERUSTUVA ASIAKASMAKSUN ALENTAMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN	17

KOTIHOITO

Sosiaalihuoltolain § 20 mukaan, kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta. Kotihoitoon sisältyvän kotipalvelun järjestäminen perustuu sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:n ja kotisairaanhoidon järjestäminen terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:n kunnan järjestämisvelvollisuuden mukaisesti tehtäviin.

Asiakailta perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa (734/1992) ja asetuksessa (912/1992). Säännöllisestä kotihoidosta (palvelua vähintään kerran viikossa ja palvelu kestää tai on kestänyt 2 kuukautta) peritään maksupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaisesti kuukausimaksu.

1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT

Säännöllisen kotihoidon maksut perustuvat asiakkaan tuloihin ja perhekokoon. Perhekokoa määriteltäessä huomioidaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliiton omaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sekä molempien samassa taloudessa asuvat alaikäiset lapset. Muut samassa taloudessa elävät aikuiset, esimerkiksi sisarukset tai perheen aikuinen lapsi, määritellään eri ruokakunniksi.

Huomioon otettavat tulot

- asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ennen ennakonpidätystä (bruttotulot)
- pääomatulot (vuokra-, korko- ja osinkotulot)
- Kelan maksamat etuudet (eläkkeen saajan hoitotuki, elatustuki)
- metsätulo huomioidaan lain 10 i §:ssä säädetysti laskennallisena
- Jatkuvat ja vuosittain toistuvasti saadut apurahat tai tunnustuspalkinto otetaan tulona huomioon siltä osin kuin ne säädetään veronalaiseksi tuloksi

Jos kuukausitulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo.

Tulot, joita ei oteta huomioon

- rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä
- veteraanilisä
- lapsilisä ja lapsen hoitotuki
- kansaneläkelain mukainen lapsikorotus
- asumistuki
- opintoraha/ aikuisopintoraha
- opintotuen asumislisä
- toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus
- kuntoutusrahalain (611/1991) mukainen ylläpitokorvaus

- työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukainen ylläpitokorvaus
- opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset
- perhehoidon kustannusten korvaukset
- lasten kotihoidon tuki

2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET

- maistraatin vahvistama edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun palkkion perusmaksu
- kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräjäksi tai elinkaudeksi pidätetty etuus, joka on suoritettava rahana (ns. syytinki)
- avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa (26/2011) tarkoitettu pesänjakajan tai tuomioistuimen määräämä hyvitys, joka suoritetaan rahana
- elatusapu sekä tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset (huom. elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen palvelun alkamista)

3. ASIAKASMAKSUN MÄÄRITTÄMINEN

Maksu saa olla enintään taulukon mukaisen maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista. Tulorajojen euromäärät tarkistetaan joka toinen vuosi työeläkeindeksin mukaisesti, ja tarkistettut euromäärät tulevat voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden alusta.

Palvelusta perittävä maksu saa olla kuitenkin enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen (Asiakasmaksulaki 2 §).

Pariskunnalla, jossa molemmat puoliset tarvitsevat kotihoidon palveluja, pariskunnan tulojen mukaan määräytyvä kuukausimaksu jaetaan pariskunnan kesken suhteessa heidän saamaansa palveluun ja heille tehdään erilliset maksupäätökset.

Jos asiakkaalle on myönnetty takautuvasti säännöllistä tuloa (esim. eläkkeen saajan hoitotuki) vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös tulon myöntämisen päätöspäivämäärän kuukauden alusta alkaen. Vastaavasti jos asiakkaalle tulee uusi säännöllinen kulu (esim. edunvalvontapalkkio) maksettavaksi vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös kulun määräämisen päätöspäivämäärän kuukauden alusta alkaen.

Tulorajat ja maksuprosentit ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä *)	1	2	3	4	5	6
Tuloraja euroa/kk	598	1103	1731	2140	2591	2976
Tunnit /kk	Maksuprosentti (%) perheen koon mukaan, tulorajan ylittävistä tuloista					
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,0
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,5	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

*) Kun henkilömäärä on suurempi kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 356 eurolla ja maksuprosenttia alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä kustakin seuraavasta henkilöstä.

Esimerkki 1: Yksin asuvan säännöllisen kotihoidon asiakkaan bruttotulot ovat 1500 euroa/kk. Asiakas saa kotihoidon palveluita 10 h/kk. Asiakkaan maksu määräytyy seuraavasti: bruttotulot 1500 euroa - tuloraja 598 euroa = 902 euroa. Asiakkaan kuukausimaksu on tästä summasta 18 % eli 162,36 euroa/kk.

Esimerkki 2: Säännöllistä kotihoitoa saavan pariskunnan bruttotulot ovat yhteensä 3000 euroa/kk. Toinen puolisoista saa kotihoidon palveluita 5 h/kk ja toinen 15 h/kk. Pariskunnan maksut määräytyvät seuraavasti: bruttotulot 3000 euroa- tuloraja 1103 euroa = 1897 euroa. Pariskunnan yhteenlaskettu kuukausimaksu on tästä summasta 22 % eli 417,34 euroa/kk, josta toisen puolison asiakasmaksu on 104,34 euroa/5h/kk ja toisen puolison 313,00 euroa/15 h/kk

Kotona annettavasta palvelusta laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, josta käy esiin arvioitu palvelujen määrä (sosiaalihoitolain 39 § mukainen suunnitelma). Päätös säännöllisen kotihoidon aloittamisesta ja palvelun määrästä tehdään kuntouttavan arviointijakson aikana. Kuntouttava arviointijakso on pääsääntöisesti kestoaltaan 1-6 viikkoa.

Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, maksua määrättäessä käytetään maksuprosenttia, joka vastaa palvelutuntien keskimääräistä määrää. Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Kotihoidon käyntejä voidaan korvata osittain tai kokonaan teknologisten laitteiden avulla esim. etähoivapalvelu ja/tai lääkeautomaatti. Etähoivan yhteydenotot huomioidaan säännöllisen kotihoidon maksupäätökseen (yhteydenottojen kesto min./kk).

4. PALVELUN KESKEYTYS

Asiakkaan omaehtoinen kotihoidon käyntien keskeyttäminen (esimerkiksi matka tai läheinen hoitaa ja peruu kotihoidon käynnit) ajalta omavastuu aika on 5vrk, jonka jälkeen kotihoidon asiakasmaksua ei peritä.

Mikäli asiakas joutuu sairaalahoitoon, keskeytyy kotihoitomaksu sairaalassa olon ajalta. Mikäli asiakas on muulla lomalla, keskeytyy kotihoidon maksu 5 päivän karenssin jälkeen. Asiakkaan siirtyessä sairaala- tai lyhytaikaiseen hoitoon, häneltä ei peritä kotihoidon asiakasmaksua.

PALVELUASUMINEN

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 21 §:n mukaan asumispalveluilla tarkoitetaan palveluja tukiasumista ja sen järjestämistä. Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävää toimintaa, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.

Asumispalveluja voidaan järjestää ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta tai kunnan omana toimintana. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (1806/2009) on säädetty perusteet avo- ja laitoshoidon määrittelemiseksi.

Asumispalvelut ovat asetuksen mukaan määriteltynä avohoitoa. Asumispalvelun asiakkaat voivat siten olla oikeutettuja Kelan myöntämiin sosiaalivakuutusetuksiin kuten esim. eläkettä saavan hoitotukeen, asumistukeen ja sairausvakuutuksen perusteella korvattaviin matkakorvauksiin sekä lääkekustannuksiin. Asumispalvelun asiakkaat ovat julkisen terveydenhuollon piirissä samoin perustein kuin kotona asuvat henkilöt. Asumispalveluyksikössä asuvalla julkisen terveydenhuollon kulut kerryttävät normaalisti terveydenhuollon maksukattoa.

1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT

Asiakasmaksulain 10 f § määrittelee pitkäaikaisen palveluasumisen asiakasmaksun perusteena olevat tulot. Asiakasmaksu määräytyy asiakkaan ja hänen puolisonsa kuukausitulojen mukaan huomioiden tuloista tehtävät vähennykset. Maksun perusteena olevina tuloina huomioidaan bruttotulot eli veroja ei oteta huomioon tuloja vähentävänä.

Huomioon otettavat tulot

- asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ennen ennakonpidätystä (bruttotulot)
- pääomatulot (vuokra-, korko – ja osinkotulot)
- Kelan maksamat etuudet (eläkkeen saajan hoitotuki, elatustuki)
- metsätulo huomioidaan lain 10 i §:ssä säädetysti laskennallisena
- Jatkuvat ja vuosittain toistuvasti saadut apurahat tai tunnustuspalkinto otetaan tulona huomioon siltä osin kuin ne säädetään veronalaiseksi tuloksi

Jos kuukausitulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo.

Tulot, joita ei oteta huomioon

- rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä
- veteraanilisä
- lapsilisä ja lapsen hoitotuki
- kansaneläkelain mukainen lapsikorotus
- asumistuki
- opintoraha/ aikuisopintoraha
- opintotuen asumislisä
- toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus
- kuntoutusrahalain (611/1991) mukainen ylläpitokorvaus
- työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukainen ylläpitokorvaus
- opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset
- perhehoidon kustannusten korvaukset
- lasten kotihoidon tuki

2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET

- maistraatin vahvistama edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun palkkion perusmaksu
- kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräajaksi tai elinkaudeksi pidätetty etuus, joka on suoritettava rahana (ns. syytinki)
- avopuolisoiden yhteistalouden purkamisessa annetussa laissa (26/2011) tarkoitettu pesänjakajan tai tuomioistuimen määräämä hyvitys, joka suoritetaan rahana
- elatusapu sekä tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset (huom. elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen palvelun alkamista)

Asunnosta aiheutuvat menot palveluasumisen alkaessa

Asiakasmaksulain 10 g §:n mukaan pitkäaikaisen palveluasumisen alkaessa asiakkaan tuloista vähennetään edellisen asunnon todelliset asumismenot. Tämän on tarkoitus turvata asiakkaalle riittävä aika asumisjärjestelyjä varten. Muusta kuin vakituisena asuntona käytetystä asunnosta aiheutuvia kuluja ei oteta huomioon vähennyksenä.

Vähennyksenä tuloista huomioidaan asiakkaan osuus asumismenoista

- Vuokra-asunnosta otetaan huomioon vuokra ja pakollinen kotivakuutus huoneenvuokralain irtisanomisajan mukaisesti asumispalveluyksikköön ottamiskuukauden loppuun saakka sekä välittömästi sen jälkeen yhden (1) kuukauden irtisanomisajan verran.

- Asumisoikeusasunnosta menona huomioidaan edellä mainituin ehdoin käyttövastike ja pakollinen kotivakuutus kolmen (3) kuukauden ajan.
- Omistusasunnosta aiheutuvat menot voidaan ottaa huomioon enintään kuuden (6) kuukauden ajalta:
 - Omakotitalon menoina huomioidaan kiinteistöön kohdistuva kiinteistövero, kohtuulliset lämmitys- ja hoitokulut ja kiinteistön pakollinen kotivakuutus
 - Asunto-osakkeen menoina huomioidaan hoitovastike ja asunnon pakollinen kotivakuutus

3. ASIAKASMAKSUN MÄÄRITTÄMINEN

Kunta saa periä pitkäaikaisen palveluasumisen asiakasmaksun, mikäli palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (asiakasmaksulaki 7 b §).

Asiakkaalle tehdään asiakasmaksupäätös pitkäaikaisen palveluasumisen maksuperusteiden mukaan. Pitkäaikaisessa palveluasumisessa olevilta asiakkailta peritään maksupäätöksen mukainen kuukausimaksu. Jos palvelu alkaa tai päättyy kesken kuukauden, maksu peritään niiltä päiviltä, joilta palvelua on saatu.

Kuukausittaiseen asiakasmaksuun sisältyvät hoidon lisäksi sellaiset asiakassuunnitelman mukaiset jatkuvaluonteisesti ja säännöllisesti annettavat palvelut, jotka liittyvät kiinteästi hoitoon ja huolenpitoon. Näitä ovat mm. vaatehuolto asiakkaan kotona, asumisyksikön tiloissa tapahtuva toiminta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut, säännöllinen ja ennakoitava asiointipalvelu, lääkkeiden annosjakelu sekä annosjakeluun kuuluva työaika.

Maksuun ei sisälly asumispalveluyksikön vuokraa tai muita asumiskustannuksia.

Pitkäaikaisessa asumispalvelussa voidaan lisäksi periä maksu erikseen järjestettävistä tukipalveluista, milloin ne eivät sisälly varsinaiseen hoitoon tai huolenpitoon.

Palveluasumisen asiakasmaksuun ei sisälly palveluasumiseen kuuluvia aterioita. Asiakas maksaa palveluun kuuluvasta ateriapalvelusta erikseen. Ateriapalvelumaksu sisältää päivittäiset ateriat, joita ovat aamiainen, lounas, päivällinen ja välipalat (asiakasmaksulaki 10 h §).

Asiakasmaksulain 10 e §:n mukaan pitkäaikaisen palveluasumisen maksu määräytyy palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan. Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen (asiakasmaksulaki 2 §).

Asiakasmaksu peritään siltä ajalta, kun asiakas asuu asumispalveluyksikössä. Asiakasmaksun tulona huomioidaan tuloajan ylittävät bruttotulot. Tulorajat määräytyvät perheen koon mukaan. Tulorajojen euromäärät tarkistetaan joka toinen vuosi työeläkeindeksin mukaisesti, ja tarkistetut euromäärät tulevat voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden alusta.

Jos asiakkaalle on myönnetty takautuvasti säännöllistä tuloa (esim. eläkkeen saajan hoitotuki) vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös tulon myöntämisen päätöspäivämäärän kuukauden alusta alkaen. Vastaavasti jos asiakkaalle tulee uusi säännöllinen kulu (esim. edunvalvontapalkkio) maksettavaksi vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös kulun määräämisen päätöspäivämäärän kuukauden alusta alkaen.

Tulorajat ja maksuprosentit ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä *)	1	2	3	4	5	6
Tuloraja euroa/kk	598	1103	1731	2140	2591	2976
Tunnit /kk	Maksuprosentti (%) perheen koon mukaan, tulorajan ylittävistä tuloista					
4 tuntia tai vähemmän	8,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00
5	10,00	8,75	7,50	7,50	7,50	7,50
6	12,00	10,50	9,00	9,00	9,00	9,0
7	14,00	12,25	10,50	10,50	10,5	10,50
8	16,00	14,00	12,00	12,00	12,00	12,00
9	17,00	14,75	12,50	12,50	12,50	12,00
10	18,00	15,50	13,00	13,00	13,00	12,00
11	19,00	16,25	13,50	13,50	13,50	12,00
12	20,00	17,00	14,00	14,00	14,00	12,00
13	21,00	17,75	14,50	14,50	14,00	12,00
14	22,00	18,50	15,00	15,00	14,00	12,00
15	23,00	19,25	15,50	15,50	14,00	12,00
16	24,00	20,00	16,00	16,00	14,00	12,00
17	24,50	20,50	16,50	16,00	14,00	12,00
18	25,00	21,00	17,00	16,00	14,00	12,00
19	25,50	21,50	17,50	16,00	14,00	12,00
20	26,00	22,00	18,00	16,00	14,00	12,00
21	26,50	22,50	18,50	16,00	14,00	12,00
22	27,00	23,00	19,00	16,00	14,00	12,00
23	27,50	23,50	19,00	16,00	14,00	12,00
24	28,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
25	28,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
26	29,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
27	29,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

28	30,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
29	30,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
30	31,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
31	31,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
32	32,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
33	32,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
34	33,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
35	33,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
36	34,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
37	34,50	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00
38 tai enemmän	35,00	24,00	19,00	16,00	14,00	12,00

*) Kun henkilömäärä on suurempi kuin kuusi, tulo rajaa korotetaan 356 eurolla ja maksuprosenttia alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä kustakin seuraavasta henkilöstä.

Palveluasumisesta laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, josta käy esiin arvioitu palvelujen määrä (sosiaalihuoltolain 39 § mukainen suunnitelma).

Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, maksua määrättäessä käytetään maksuprosenttia, joka vastaa palvelutuntien keskimääräistä määrää. Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

4. PALVELUN KESKEYTYS

Kunta saa periä pitkäaikaisen palveluasumisen maksun, vaikka palvelu keskeytyy tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin keskeytyy yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy kunnasta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan (Asiakasmaksulaki 10 k §).

Asiakas maksaa palveluntuottajalle vuokraa vuokrasopimuksen voimassaolopäiviltä, myös poissaolon aikana. Sairaalahoitosta, kuntoutuksesta ja muusta laitoshoidosta asiakas maksaa kyseisestä palvelusta perittävän asiakasmaksun.

TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN, LAITOSHOITO JA PITKÄAIKAINEN PERHEHOITO

Tehostetun palveluasumisen, laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksujen perimisessä sovelletaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992), jäljempänä asiakasmaksulaki, lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (1202/2020) ja asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992), jäljempänä asiakasmaksuasetus.

Tehostetun palveluasumisen, perhehoidon ja laitoshoidon palvelut katsotaan pitkäaikaisiksi, jos niiden arvioidaan kestävän tai ne ovat tosiasiallisesti kestäneet vähintään 3 kuukautta.

Sosiaali- ja terveystalouden osalta asukkaat ovat julkisen terveydenhuollon piirissä samoin perustein kuin kotona asuvat henkilöt. Asumispalveluyksikössä asuvalla julkisen terveydenhuollon kulut kerryttävät normaalisti terveydenhuollon maksukattoa.

1. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT TULOT

Kunta voi periä asiakkaalta pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, perhehoidon ja laitoshoidon palveluista kuukausimaksun, joka määräytyy asiakkaan nettokuukausitulojen mukaan. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia nettokuukausituloista, joista on ensin tehty laissa säädetyt vähennykset.

Jos asiakkaalle on myönnetty takautuvasti säännöllistä tuloa (esim. eläkkeen saajan hoitotuki) vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös tulon maksamiskuukauden alusta alkaen. Vastaavasti jos asiakkaalle tulee uusi säännöllinen kulu (esim. edunvalvontapalkkio) maksettavaksi vasta palvelun alkamisen jälkeen, tehdään uusi maksupäätös kulun maksamiskuukauden alusta alkaen.

Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu voidaan määrätä puolisojen yhteenlaskettujen nettokuukausitulojen mukaan. Puolisoilla maksu saa olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista nettokuukausituloista, joista on ensin tehty laissa säädetyt vähennykset.

Jos molemmat puoliset ovat samassa palvelussa, maksu on 85 % asiakkaan nettokuukausituloista.

Kunnan tulee huolehtia siitä, että asiakkaan omaan käyttöön jää käyttövara, joka on tehostetussa palveluasumisessa ja perhehoidossa vähintään 167 euroa kuukaudessa sekä laitoshoidossa vähintään 112 euroa kuukaudessa. Käyttövara on tarkoitettu asukkaan henkilökohtaisiin menoihin kuten lääke-, terveyden-, sairaanhoito-, hygienia- ja vaatemenoihin.

Kuukausimaksu sisältää tukipalvelut ja muut tehostettuun palveluasumiseen liittyvät palvelut (ateria- vaatehuolto-, peseytymis- siivous- ja turvapalvelut, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut sekä muut vastaavat asumista tukevat palvelut). Asiakkaalle tulee jäädä omaan käyttöön vähimmäiskäyttövara myös silloin, jos maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella.

Huomioon otettavat tulot

- eläkkeet
- elinkorot
- vammaisetuudet (esim. eläkettä saavan hoitotuki)
- ansiotulot
- elatusavut ja elatustuki
- vakuutusyhtiön maksamat säännölliset korvaukset
- kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrärajaksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (syytinki)
- muut jatkuvat henkilökohtaiset tulot
- pääomasta tai muusta omaisuudesta saatavat tulot (esim. korko-, osinko- ja vuokratulot). Osakehuoneiston vuokratulosta vähennetään yhtiövastike. Omakotitalon vuokratulosta vähennetään vuokranantajan vastattavana olevat kiinteistön hoitokulut (jäte-, palovakuutus-, nuohousmaksut, kiinteistövero, tonttivuokra, tien kunnossapito- ja aurausmenot).
- Itsenäisestä ammatinharjoittamisesta ja yritystoiminnasta saatavat tulot
- Maatilatalouden tuloverolain mukaan viimeksi toimitetussa verotuksessa todettu maatilatalouden tulo
- Metsätulo otetaan huomioon muista poiketen laskennallisesti.

Tulot, joita ei oteta huomioon

- lapsilisä
- lapsen hoitotuki
- asumistuki
- tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut
- rintamalisä
- muut asiakasmaksuasetuksen 29 §:n mukaiset tulot

Jos asiakkaan kuukausittaiset tulot vaihtelevat, huomioidaan kuukausitulona viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo.

2. ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄYTYMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAT VÄHENNYKSET

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu. Elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen tehostetun palveluasumisen alkamista.
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena holhoustoimesta annetun lain 442/1999 44 §:n 5 mom. mukaan).
- Edunvalvontavaltuutetun palkkio, kuitenkin enintään edellä tarkoitetun edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena.
- Asiakkaan todelliset asumiskulut ennen tehostettuun palveluasumiseen pitkäaikaiseen perhehoitoon tai pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtymistä.

Aiemman oman asunnon kulut huomioidaan seuraavasti

- Omistusasunnosta (omakotitalo) aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (lämmityskulut, sähkö, vesimaksu, jätevesimaksut, jätteiden kuljetusmaksu, kiinteistövero, pakollinen kotivakuutus ja tontin vuokra) viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot.
- Omistusasunnosta (asunto-osake) aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (vastike, sähkö-, ja pakollinen kotivakuutus) viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot.
- Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (ei vesi-, sauna-, autopaikka ym. maksuja) asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 52 §:ssä tarkoitetulta vuokralaisen irtisanomisajalta;
- Asumisoikeusasunnon asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 16 §:ssä tarkoitettu käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta.

Mikäli asiakkaan puoliso jää asumaan asuntoon, huomioidaan vähennyksinä vain puolet todellisista asumiskuluista.

Asumismenot huomioidaan todellisina. Jos kuluja ei enää aiheudu palvelun alettua, vähennystä ei tehdä.

Pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa huomioon otettavat erityisvähennykset.

Lääkekulut

Terveystieteiden ammattihenkilön määräämien sairausvakuutuslain nojalla korvattavien lääke-, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannusten osalta vähennetään kulut aiheutuneiden kustannusten mukaan, kuitenkin enintään

sairausvakuutuslain lääkekulujen vuosiomavastuun suuruisena. Lääkekustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa toimittaman selvityksen perusteella.

Muiden kuin sairausvakuutuslain nojalla korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset tulee huomioida vähennyksenä tuloista siltä osin kuin terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi. Edellyttää erillistä hakemusta, jonka liitteenä on terveydenhuollon ammattihenkilön antama lausunto tai muu luotettava selvitys tarpeellisuudesta terveydelle.

Asumismenot

Tehostetussa palveluasumisessa vähennyksenä tuloista huomioidaan myös kohtuulliset asumismenot, jotka aiheutuvat asiakkaalle tehostetussa palveluasumisessa. Asumismenoina vähennetään kohtuullinen vuokra sekä lisäksi mahdolliset muut pakolliset asumismenot (erikseen perittävät sähkö ja vesi). Asumismenoista vähennetään valtion varoista maksettava asumistuki.

3. PALVELUN KESKEYTYS

Kunta saa periä pitkäaikaisen palveluasumisen maksun, vaikka palvelu keskeytyy tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä. Jos palvelu kuitenkin keskeytyy yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi, maksua ei peritä viittä päivää ylittävältä ajalta. Jos palvelu keskeytyy kunnasta johtuvasta syystä tai siksi, että asiakas on laitoshoidossa, maksua ei peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelun keskeytys jatkuu koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan. (asiakasmaksulaki 10 k §.)

Asiakas maksaa palveluntuottajalle vuokraa vuokrasopimuksen voimassaolopäiviltä, myös poissaolon aikana. Sairaalahoidosta, kuntoutuksesta ja muusta laitoshoidosta asiakas maksaa kyseisestä palvelusta perittävän asiakasmaksun.

TULOTIETOJEN TOIMITTAMINEN

Tulotiedot tulee toimittaa viimeistään kolmen (3) viikon kuluessa palvelun aloituksesta. Jos tulotietoja ei toimiteta määräajassa tai asiasta ei ole muutoin erikseen sovittu, tehdään maksupäätös palvelun todellisten kustannusten mukaisesti.

Allekirjoittamalla tulotietolomakkeen asiakas ja/tai puoliso tai asiakkaan taloudellisia asioita hoitava henkilö vakuuttaa antamansa tiedot oikeiksi ja antaa luvan tarvittaessa tarkastaa tiedot Kelan etuustietopalvelusta. Vahvistettu asiakasmaksu on voimassa toistaiseksi. Asiakasmaksupäätökset tarkistetaan vuosittain.

Uusi asiakasmaksupäätös tehdään myös kesken vuoden, mikäli asiakkaan tai perheen tulot tai kulut muuttuvat olennaisesti. Olennaisena muutoksena pidetään vähintään 5 % muutosta tuloissa tai kuluissa. Asiakas on velvollinen ilmoittamaan tuloissa tai menoissa tapahtuneet muutokset. Virheellisiin tietoihin perustunut asiakasmaksupäätös voidaan oikaista takautuvasti vuoden ajalta (asiakasmaksulaki 10 j §).

Asiakkaan/asioiden hoitajan tulee vähintään toimittaa seuraavat tositteet:

<p>Kotihoito Palveluasuminen</p>	<p>Tehostettu palveluasuminen Laitoshoito Pitkäaikainen perhehoito</p>
<ul style="list-style-type: none"> • tulotietolomake allekirjoitettuna • viimeksi vahvistettu verotuspäätös <p>Lisäksi olisi hyvä toimittaa myös</p> <ul style="list-style-type: none"> • päätös verokortista • eläkepäätökset (myös ulkomaan eläkkeet) 	<ul style="list-style-type: none"> • tulotietolomake allekirjoitettuna • viimeisin tiliote • viimeisin verotuspäätös • tositteet muista jatkuvista tuloista • päätös edunvalvontavaltuutuksesta • selvitys ilmoitetuista lääkekuluista • kopiot laskuista ilmoitetuista edellisen asunnon kustannuksista

Asiakasmaksua ei peritä:

- Suomessa asuvilta vuosien 1939–1945 sotiin osallistuneilta rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaavilta rintamaveteraaneilta.
- sotainvalideilta, joiden haittaprosentti on vähintään 10 %
- sota- tai sotilasinvalideilta, joiden haitta-aste on 20 % tai enemmän ja vahingoittuminen tai sairastuminen on tapahtunut asepalveluksessa tai YK-tehtävissä ennen vuotta 1991.

TULOTIETOJEN SAANTIOIKEUS

Asiakasmaksulain 14 a §:n mukaan valtion viranomainen, kunnallinen viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, työnantaja ja työttömyyskassa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottaja ovat velvollisia kunnallisen viranomaisen pyynnöstä antamaan maksutta ja salassapitosäynnösten estämättä hallussaan olevat asiakkaan taloudellista asemaa koskevat ja asiakasmaksun suuruuden määrittämistä varten välttämättömät tiedot ja selvitykset, jos maksun määräävä kunta tai kuntayhtymä ei ole saanut asiakkaalta tai hänen lailliselta edustajaltaan riittäviä ja luotettavia tietoja maksun määrittämistä varten.

Silloin, kun maksu määräytyy palvelussa olevan henkilön ja hänen puolison yhteenlaskettujen tulojen perusteella, sovelletaan em. tiedonsaantioikeutta myös puolisoon. Em. tahoilta pyydetään ainoastaan asiakasmaksun määrittämisen kannalta merkitykselliset tiedot.

Tiedonantovelvollisuus koskee myös rahalaitosta, jos kunta ei saa riittäviä tietoja ja selvityksiä muilta em. tahoilta ja jos on perusteltua syytä epäillä asiakkaan tai hänen edustajansa antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) on säädetty asiakkaan ja hänen edustajansa tietojenantovelvollisuudesta (12 §) ja sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta salassa pidettäviin tietoihin (20–22 §).

OIKAISUVAATIMUS

Sosiaalihuollon mukaisista palveluista tehdään asiakkaalle erillinen asiakasmaksupäätös, jossa on liitteenä omat oikaisuvaatimusohjeensa. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun asiakasmaksupäätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa viranhaltijapäätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksianto katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tiedoksiantopäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastossa on keskeytettävä, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Jos oikaisuvaatimusta ei ole tehty määräajassa, jätetään se käsittelemättä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava, mistä viranhaltijapäätöksestä vaaditaan oikaisua, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarpeelliset yhteystiedot. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on myös ilmoitettava tämän nimi ja kotikunta sekä valtakirja tai muu asiakirja, jolla puhevalta on määritetty.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on toimitettava sosiaali- ja terveyslautakunnalle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä osoitteeseen Kaupunginvirasto 1, Kuohunharjuntie 9 (aukioloaika ma-pe klo 9–11). Omalla vastuulla asiakirjat voi jättää postitse tai sähköisesti Kangasalan sosiaali- ja terveyslautakunta, PL 50, 36201 Kangasala tai kirjaamo@kangasala.fi (Pyydämme käyttämään salattua sähköpostia.)

TAKAISINPERINTÄ

Mikäli henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista määrätyt asiakasmaksut jäävät toistuvasti maksamatta, kunta voi käyttää oikeuttaan periä maksua henkilölle tulevista jatkuvista tai kertaluontoisista tuloista siltä ajalta, jonka palvelu kestää (asiakasmaksulain 14 §:n 1 mom.). Jos maksua koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta.

HARKINTAAN PERUSTUVA ASIAKASMAKSUN ALENTAMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu on asiakasmaksulain 11 §:n perusteella jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Maksun alentaminen vahvistetusta asiakasmaksusta on aina poikkeus, joka edellyttää erityisiä perusteita ja harkintaa.

Pitkäaikaisen laitoshoidon, palveluasumisen ja kotihoidon maksut voidaan alentaa tai jättää perimättä myös huollollisista syistä.

Päätös asiakasmaksun alentamisesta tehdään aina yksilöllisen harkinnan perusteella. Päätökseen vaikuttavat henkilön ja hänen perheenjäsentensä tulot ja menot sekä varallisuus. Asiakasmaksun alentamisen tai maksuvapautuksen hakeminen ovat ensisijaisia toimeentulotukeen nähden.

Asiakkaalle voidaan hakemuksesta myöntää alennusta tai vapautusta sosiaalipalveluiden asiakasmaksuista, mikäli asiakkaan varat eivät riitä välttämättömiin menoihin. Asiakkaan maksuvaraa arvioidaan toimeentulotukinormistoa apuna käyttäen. Asiakasmaksun alennus on harkinnanvarainen toimeentulotukeen rinnastettava viimesijainen etuus. Tämä tarkoittaa, että asiakkaalle on haettava kaikki ensisijaiset etuudet, kuten eläkkeensaajan hoitotuki (ja asumistuki), ennen kuin maksunalennustarve voidaan arvioida.

Maksualennusta tai perimättä jättämistä ei voida myöntää, mikäli asiakkaan varallisuuden arvo ylittää 3400 euroa (pariskunnilla 6800 euroa). Vaikeasti realisoitavissa olevan omaisuuden (esim. asunto-osake) huomioiminen harkitaan tapauskohtaisesti, huomioon otettava realisointiaika on maksimissaan 6 kuukautta.

Asiakasmaksun alentamista haetaan sille tarkoitetulla hakemuslomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemuksesta on käytävä ilmi, mihin maksuun alennusta tai vapautusta haetaan, mistä alkaen sekä millä perusteilla.

Huomioitavaa on, että liitteiden puuttuminen viivästyttää käsittelyä. Asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa, mikäli taloudellinen tilanne muuttuu. Virheellisiin tietoihin perustunut päätös voidaan oikaista takautuvasti vuoden ajalta.

Päätös alennuksesta tai vapautuksesta tehdään yleensä hakemuskuukauden alusta alkaen.

Asiakasmaksun perimättä jättämisen tai alentamisen hakemus liitteineen toimitetaan:

kirjaamo@kangasala.fi (Pyydämme käyttämään salattua sähköpostia.)

Lisätietoa iäkkäiden asiakasmaksuista ja hakemuslomakkeita saa kaupungin kotisivuilta:

<https://www.kangasala.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaantyneiden-palvelut/vanhuspalveluiden-asiakasmaksut/>